

Romeleåsen & Sjölandskapet

Romeleås- och Sjölandskapskommittén

1 (5)

2022-12-20

Länsstyrelsen Skåne

skane@lansstyrelsen.se

Remissvar Friluftslivsplan

diarienummer 507-34103-2022

För kännedom till Kommunstyrelserna i

Lund, Malmö, Sjöbo, Skurup och Trelleborg

samt Regionala utvecklingsnämnden, RUN

Yttrande över förslag till friluftslivsplan för Skåne

Sammanfattning av yttrandet samt frågeställningar

1. Ambitionsnivån i planen är hög, vilket är positivt. Utgångspunkten i det fortsatta arbetet bör vara medborgarnas behov. Därför är det särskilt viktigt att i det fortsatta arbetet analysera vilka insatser och åtgärder som krävs för att nå de nationella friluftslivsmålen, samt vem som ansvarar för genomförandet.
2. De 10 nationella målen för friluftslivet beslutades 2012. Det första målet är *Tillgänglig natur för alla*. En viktig fråga är: Hur når vi detta och övriga mål? I planering och genomförande är det viktigt att utgå från medborgarperspektivet.
3. I Miljöbalken regleras riksintressena för friluftslivet. Länsstyrelsen och Naturvårdsverket har kartlagt dessa, enl. 3:e kap, vilket bör tydliggöras i planen.
4. I Miljöbalkens 4:e kap §2 finns ett antal namngivna områden, t ex Romeleåsen och Sjölandskapet, som rymmer de närmaste större naturområdena för mer än hälften, (51,8 %) av Skånes befolkning (se bif. karta). Riksdagen har beslutat om områdets status. Därför bör staten också ta ett betydligt större ansvar för dess långsiktiga utveckling.
5. Medborgarnas behov måste vara i centrum vid planering och genomförande. Många människor har inte möjlighet till friluftsliv och naturupplevelser – och det finns stora regionala skillnader i Skåne när det gäller förutsättningar - vilket även påverkar folkhälsan. Därför måste konkreta insatser och åtgärder riktas till de områden där behoven är som störst.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen	Brotorget 1			
Lunds kommun	221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com
Box 41				
221 00 Lund				

6. Länsstyrelsens tidigare planering angående *Tätortsnära natur* 2003 med en plan för genomförande 2010 - 2015 samt vad det har resulterat i bör också nämnas i planen
7. Länsstyrelsens planer måste samordnas. 2021 fastställde Länsstyrelsen en Naturvårdsplan. Man borde sammanföra de olika planerna till ett samlat program, där samtliga värden som är viktiga att ta hänsyn till ingår. För kommuner, markägare med flera innebär det problem att få en överblick när planer och program är sektorsvis uppdelade. Inom de allra flesta naturområden går det att kombinera friluftsliv med bevarandet av naturvärdena.
8. Friluftslivsplanen behöver förtydligas när det gäller hur Länsstyrelsen kan bidra till de åtgärder där Länsstyrelsen inte anses som huvudansvarig. Vem ansvarar då för genomförandet av föreslagna åtgärder? Vilka är lokala friluftslivsaktörer och andra aktörer? Kommunerna ansvarar i första hand för den natur som finns närmast tätorterna i respektive kommun, samt i övrigt för parker och grönområden.
9. I friluftslivsplanen bör det framgå vem som har det övergripande ansvaret kring information inklusive tillgänglighet till friluftsområden. Det ska vara enkelt att hitta ut i naturen.
10. För att åstadkomma resultat och komma närmare friluftslivsmålen krävs ett nära regionalt samarbete mellan Länsstyrelsen och Region Skåne med gemensamma insatser utifrån den regionala planeringen. Allt utifrån de behov medborgarna har. Det är inte rimligt att kräva att mindre kommuner ska ansvara för insatser inom friluftsområden, där huvuddelen av besökarna kommer från andra större kommuner i närområdet.
11. Hur når man friluftsmålet *Tillgänglig natur för alla*? Enligt vår mening krävs det bl a:
  - A. Betydligt bättre samlad information om natur- och friluftsområden i Skåne och hur man når dessa.
  - B. Förbättrad kollektivtrafik
  - C. Skyltning av lämpliga vägar för cykling från städer/tätorter till natur- och friluftsområden
12. Om vi ska nå friluftslivsmålen i Skåne behövs det en tydlig plan för vilka åtgärder som ska genomföras i handlingsplanen för perioden 2023 – 2026. Det behövs konkreta mål och delmål som följs upp utifrån friluftslivsmålen.

Bakgrund

Länsstyrelsen Skåne har skickat ut Skånes Friluftslivsplan på remiss. Den består av fyra delar:

- Strategi för framtidens friluftsliv i Skåne 2030
- Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023–2026
- Kartläggning av friluftslivsområden
- Kunskapsbank med vägledningar och goda exempel (är under uppbyggnad)

Syftet med Strategin för framtidens friluftsliv i Skåne 2030 är att skapa en gemensam målbild för hur vi i Skåne tillsammans kan stärka genomförandet av den nationella friluftslivspolitik

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen	Brotorget 1			
Lunds kommun	221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com
Box 41				
221 00 Lund	Yttrande från RÅSK_Skånes friluftslivsplan_Dnr 507-34103-2022			

Yttrande

Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne är ett av de områden som, enligt kapitel 4 i miljöbalken, i sin helhet är av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturmiljövärden som finns. Syftet med Romeleås- och Sjölandskapskommittén, RÅSK, är bland annat att arbeta för att området långsiktigt kan tillmötesgå medborgarnas behov av rekreation, friluftsliv och naturupplevelser och därmed också förbättra folkhälsan.

RÅSK konstaterar att det är en väl genomarbetad friluftslivsplan med höga ambitionsnivåer som Länsstyrelsen Skåne tagit fram. Planen kommer kunna användas av kommunerna som hjälp i det egna arbetet med friluftsfrågor, exempelvis som planeringsunderlag, då flera saknar egna strategier för friluftslivet i sina respektive kommuner.

Målbilden ”Framtidens friluftsliv i Skåne är tillgängligt och hållbart för alla; klimatet, naturen, djuren, markägaren, boende och besökaren” är en målbild RÅSK ställer sig bakom. Riksdagen har tagit ett antal beslut i syfte att skapa bättre förutsättningar för medborgarnas möjligheter till friluftsliv, rekreation och naturupplevelser. I miljöbalken har områden pekats ut och friluftslivsmål, bland annat ”Tillgänglig natur för alla”, har antagits. RÅSK anser att det krävs ett aktivt och målmedvetet arbete om målen ska nås. Kommittén menar att det är en förutsättning att satsa mer på och utveckla både cykelleder och kollektivtrafiken för att bidra till målet. Strategin för framtidens friluftsliv i Skåne 2030 och övriga delar av Länsstyrelsens Friluftslivsplattform utgör en bra grund att fortsätta det arbetet.

Romeleåsen och Sjölandskapet är särskilt utpekade i Miljöbalken 4:e kap, § 2. Området är unikt ur nationell synpunkt, med omväxlande områden av bokskogar, jordbruksmark, sjöar och slott och rymmer också de närmast större skogs- och naturområdena för mer än hälften av Skånes befolkning, räknat från ett område där kommunerna Lomma Lund, Sjöbo och Ystad ingår samt de kommuner som är belägna söder och väster om dessa. Sydvästra Skåne är en tätbefolkad region, som växer snabbt befolkningsmässigt, samtidigt som tillgången på skog och natur är mycket begränsad. Det är här behovet av tillgänglig natur är som störst. Frågan om tillgänglig natur kan därför inte lösas inom respektive kommun.

De mindre kommunerna har små möjligheter att ensamma ta ansvar för att utveckla och genomföra åtgärder för friluftslivet inom Romeleåsen och Sjölandskapet, där besökarna i huvudsak kommer från större kommuner i grannskapet. Förbättrad närhet och tillgänglighet kräver bl a dialog samt överenskommelser med myndigheter och markägare. Därför behövs regional medverkan och lösningar. Det är viktigt med en helhetssyn när det gäller att säkerställa natur- och kulturmiljövärdena långsiktigt inom Romeleåsen och Sjölandskapet. Bedömningen måste ske ur ett landskapsperspektiv oavsett kommungränserna. Det är nödvändigt att utgå från ett medborgarperspektiv och underlätta förutsättningar och möjligheter till friluftsliv.

Trycket på skyddade områden kommer sannolikt öka framöver. Då behöver planerare ta hänsyn till var och hur åtgärder för friluftsliv ska genomföras, liksom att kartlägga områden, som är lämpliga att utveckla/eller skydda framöver. Detta både för att inte exploatera områden med höga naturvärden och känsliga miljöer, men också för att behålla områden lämpliga för friluftslivet. Vilka möjligheter till rekreation samt att uppleva naturen och landskapet finns i respektive område?

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com

Handlingsplanen innehåller många bra åtgärder. Den behöver dock tydliggöras hur Länsstyrelsen kan bidra till de åtgärder, där Länsstyrelsen inte står som huvudansvarig. Ska åtgärderna kunna genomföras behövs någon som är ansvarig. Kommunerna ansvarar i första hand för den natur som finns närmast tätorterna i respektive kommun samt i övrigt för parker och grönområden. När det gäller åtgärd 4 kan handlingsplanen 2030 för rekreativa leder i Skåne (framtagen av Region Skåne) vara ett värdefullt underlag, se länk: [Handlingsplan 2030 – För rekreativa leder i Skåne \(skane.se\)](#)

I friluftslivsplanen bör det framgå vem som har det övergripande ansvaret kring information, inklusive tillgängligheten till friluftsområden. Det ska vara enkelt att hitta ut i naturen. De som utövar friluftsliv rör sig över kommungränserna och vill hellre veta hur långt det är till ett visst område, hur man tar sig dit och vilken service som finns på plats. Den här sidan är en bra början: [Friluftsliv och allemansrätt | Länsstyrelsen Skåne \(lansstyrelsen.se\)](#)

Finns det någon tidsplan för genomförandet av åtgärderna i handlingsplanen? Vad ska hända konkret i närtid, låt säga inom tre år? Det behövs konkreta resultat utifrån friluftslivsmålen. Medborgarperspektivet är viktigt. Det krävs både ett regionalt samarbete och regionala insatser och åtgärder för att komma vidare med arbetet, då främst de mindre kommunerna har svårt att själva ansvara för friluftslivsplaneringen och genomförande. I strategin på sidan 17 nämns en utvecklad besöksförvaltning. Hur förväntar man sig att en sådan ska fungera i en liten kommun med begränsade resurser?

I handlingsplanen finns följande indikator för uppföljning ”Antal områden som nås med kollektivtrafik”. Här är det också värdefullt att se hur den geografiska fördelningen av hållplatser för kollektivtrafik ser ut över Skåne. Finns de där de behövs bäst? RÅSK anser att förbättrad kollektivtrafik och utveckling av cykelleder från städer och tätorter ökar möjligheten att kunna nå friluftslivsmålen.

Kommittén håller med om att det är många som berörs av arbetet med friluftsliv. Därför är det viktigt att samarbeta mellan och inom organisationer över administrativa gränser. Det är också positivt att Länsstyrelsen planerar att bjuda in till en återkommande regional tankesmedja för friluftslivet och därmed medverka till erfarenhetsutbyte och uppmuntra till samverkan.

I strategin sidan 18 finns punkten om ett omtänksamt värdskap, vad innebär det konkret? Och vem eller vilka förväntas inrätta Fritidsbankerna?

I strategin på sidan 19 står bland annat att *Genom att värna om allemansrätten och begränsa onödiga inskränkningar bibehålls tillgången på allemansrättsligt tillgänglig mark*. Vad innebär onödiga inskränkningar?

Länsstyrelsen och Region Skåne bör samarbeta mer kring den regionala planeringen. Regionplanen för Skåne, fastställd av Regionfullmäktige under 2022, understryker bland annat:

”Att säkerställa att det långsiktigt finns grönstruktur av tillräcklig kvalitet och kvantitet är avgörande för hälsa, livskvalitet och en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning som ger värden för hela regionen” (sid 67).

”En annan viktig faktor för att tillgängliggöra friluftslivet för alla är att förbättra kopplingen till naturen med kollektivtrafik” (sid 71).

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen	Brotorget 1			
Lunds kommun	221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com
Box 41				
221 00 Lund				

Kommittén uppmuntrar till att fortsätta arbeta med att göra områden tillgängliga för friluftslivet genom att på ett bättre sätt binda ihop kollektivtrafik, leder och områden med tätorter och göra dessa nåbara både för boende och för besökare. Vi instämmer i att sk vardagsnära natur ökar möjligheterna till välbefinnande och naturupplevelse i vardagen och bidrar till en jämlik folkhälsa.

Hur använder Länsstyrelsen naturkartan i dag, och vet Länsstyrelsen hur många av de skånska kommunerna som är anslutna och använder naturkartan? Kommer Länsstyrelsen satsa på Naturkartan för Skåne, eller finns andra planer som motsvarar denna?

Kommittén håller med om att utomhuspedagogik och lärande i naturmiljön underlättar lärandet och skapar förståelse för naturen. Har Länsstyrelsen någon möjlighet att bidra till att utomhuspedagogiken ökar i skolorna? Om ja, hur?

Länsstyrelsen Skåne har ett uppdrag att skydda tätortsnära natur och även stötta kommunerna i detta arbete. Konkret, vad är det Länsstyrelsen kan göra för att stötta kommunerna? (strategin sidan 25).

Är målen i handlingsplanen mätbara, eller hur ska de följas upp? Vad innebär exempelvis att kompetensen hos aktörer kring allemansrätten ska öka (åtgärd 13)? Hur kommer man att mäta och följa upp det?

Finns det någon uppföljning på kvaliteten av det som genomförs? Det finns ett antal indikatorer framtagna, exempelvis antal mil vandringsled. Men även kvaliteten (standarden) på de här vandringslederna har betydelse för hur många som använder dessa och hittar dit.

Romeleås- och Sjölandskapskommittén, RÅSK, medverkar gärna i diskussioner och dialogmöten framöver kring hur förutsättningar och möjligheter till friluftsliv, rekreation och naturupplevelser kan utvecklas.

För Romeleås- och Sjölandskapskommittén

Gunnar Jönsson

Gunnar Jönsson
Ordförande

Kent Ivan Andersson

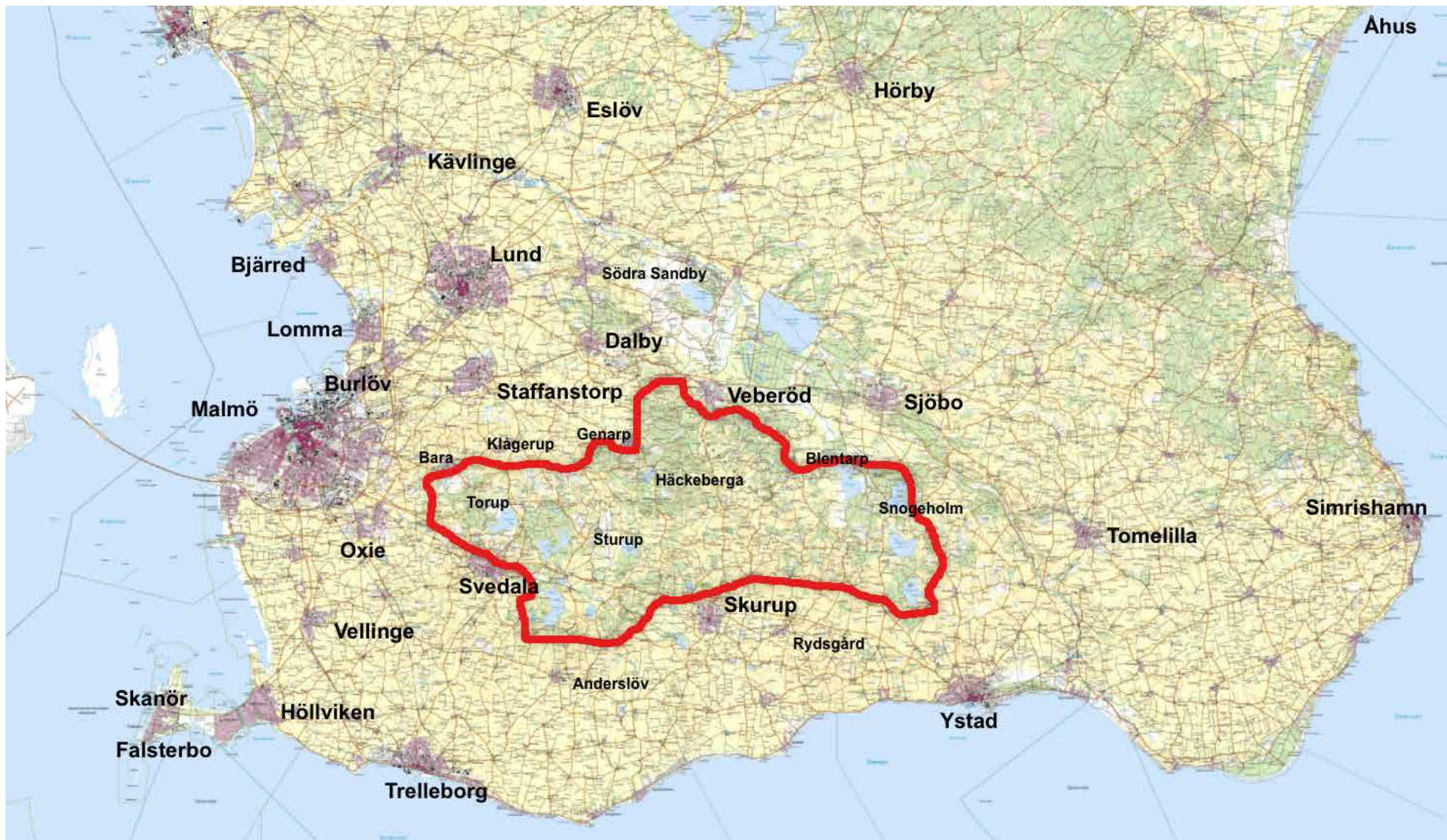
Kent Ivan Andersson
Vice ordförande

Bilaga 1: Romeleåsen och Sjölandskapet i södra Skåne – Översiktskarta

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com
Yttrande från RÅSK_Skånes friluftslivsplan_Dnr 507-34103-2022				

Romeleåsen och Sjölandskapet i södra Skåne

Detta område är särskilt nämnt i Miljöbalken, kap 4, § 2, "där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas". Natur- och skogsområdena inom Romeleåsen och Sjölandskapet är också de närmast större områdena för friluftsliv för mer än hälften av Skånes befolkning.